

Learner's Role

- Ready to learn and unlearn
- Confident
- Active engagement in activities
- Perceptive and reflective
- Perseverance

Task Design

- Appropriate to the level of the students
- Communicative in nature
- Pair work and group work
- Interesting
- Meaningful

Context

- Language learning policy of the country
- University requirement
- Classroom atmosphere
- Teacher-student relationship

The teacher as a mediator and a facilitator to help the students learn

The Purpose of Placement Test

- Not to rank the students but to group them
- Not to widen the gap between the good and the poor learners but to narrow it
- Not to use different materials but to design different learning activities

Oral Test

- The importance of compatibility in oral competence

Confidence building

Share of practice opportunities

Common development

Different Development in Oral Competence

good: Pronunciation/accuracy/fluency

average: pronunciation/fluency

poor: pronunciation/confidence/

Relevant Activities

- Freshmen:
 - Reading aloud contest
 - Drama contest
- Sophomore:
 - Speech contest / debating club
- Junior:
 - Debating contest

What a Teacher Can Do?

- Create a supportive learning environment
- Build up their confidence
- Develop their interest in the target culture and the language
- Cultivate good language learning strategies

What a Teacher Can't Do?

- Guarantee their learning
- Solve their language skill problems in a period of short time

You can lead the horse to the water, but you can't force it to drink.

References

- H. H. Stern
Fundamental Concepts of Language Teaching, London: Oxford University Press, 1997
- Marion William and Robert L. Burden
Psychology for Language Teachers: A Social Constructivist Approach, Beijing: Foreign Language Teaching and Research Press, 2000.

 Thank You!

Zhouyan@teach.bfsu.edu.cn

Zhouyan4@gmail.com

เรียนภาษาแบบเข้มข้น : ค้นให้ถึงต้นตอ

24 ตุลาคม 2548

ผู้อำนวยการบริหาร
มูลนิธิการศึกษาไทย-อเมริกัน
(พรทิพย์ กาญจนนิต)

ลำดับการนำเสนอ

- ทะลวงกำแพงภาษา
- สร้างโซนสบาย ๆ สไตล์ไทย
- ร่วมมืออะไรได้กับฟูลไบรท์
- ช่วงอภิปราย

โลกาภิวัตน์

เปิดเสรีการค้า/บริการ

เทคโนโลยี

ความเห็นผู้จัดการไทย ภาคการผลิต/ธุรกิจบริการ

- เกือบ **60%** ของ ผจก. ไทย เห็นว่าทักษะ

ภาษาอังกฤษของแรงงานท้องถิ่น **อ่อน**

- กว่า **40%** ของ ผจก. ไทย เห็นว่าทักษะ **IT**

อ่อน

ผลจากโครงการวิจัยของสถาบันเพิ่มผลผลิต

ความเห็นผู้จัดการไทย/มาเลย์ ความอ่อนภาษา/IT ของตน

ไทย

มาเลย์

ภาษา 90%

12%

IT 80%

20%

ผลจากโครงการวิจัยของสถาบันเพิ่มผลผลิต

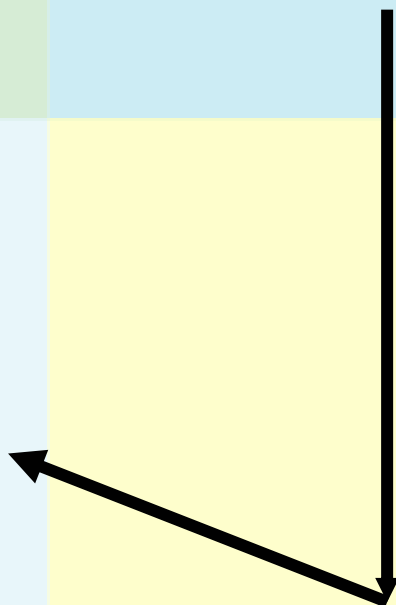
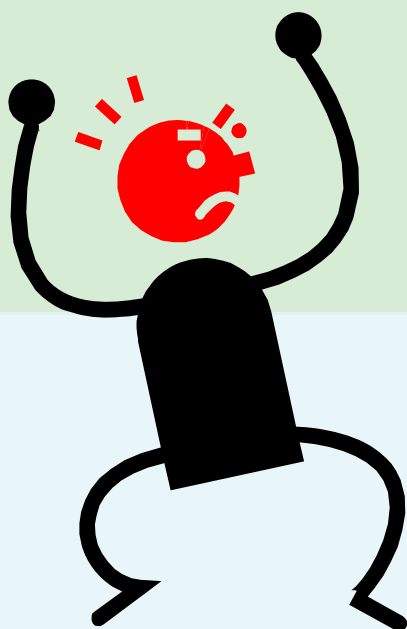

อังกฤช

มองจุดนั้น

แยกเด็กตาม หัว/เพศ

ภาษา
หรือ
วิทย์

อดทนเด็กต่อพื้นฐานที่
ไม่มี/ไม่ชอบ/ไม่สนใจ

vs

Concept การเสียน้ำ/
ชีวิตนี้ต้องท้อ

โฉมแสน สบายใจ

- คนไทยเรียนรู้ด้วยใจ
- ช่างเล่า (เรื่องคนอื่น)
- หาเรื่องสนุกให้ +
วัฒนธรรม...อ่านเข้าใจ

ฝึกคิดย้อนศร

- เที่ยบบกับการพูดภาษาไทย/ ท้องถิ่น
- หาญาติที่ไม่ใช้ภาษาอังกฤษ
- ชาติอื่นพูดไทยมั่งเถอะ

กิจกรรมต่อเนื่อง

สนุก

แปลกใหม่

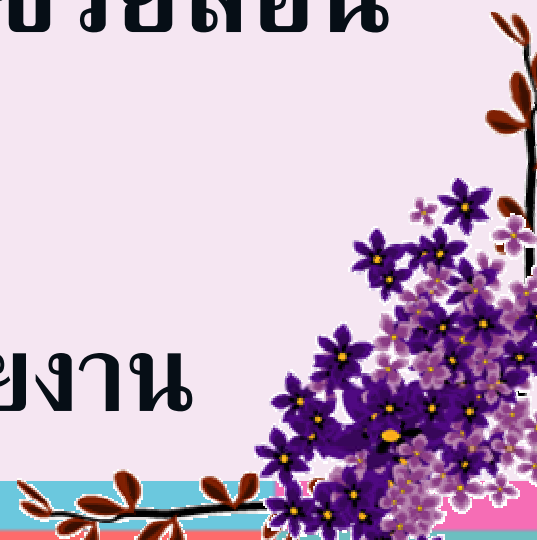
ร่วมมือกับฟูลไบรท์

• English Teaching Assistantship -- ETA

ETAs (6 เดือนในไทย/เริ่มปี06/ 10 คน)

- **1 เดือนภาษา/วัฒนธรรม**
- **4 ½ เดือนในโรงเรียนช่วยสอน
กับครูภาษาอังกฤษ**
- **½ เดือน ประเมินผล/รายงาน**

English camp

- นักวิจัยรุ่นหนุ่มสาวชาวอเมริกันปีละ **8-10** คน
- **first come first serve**
- ตามความว่าง
- เริ่มมา **2** ปี ได้ **3** แห่ง ๗ ละ **1** สัปดาห์

- **Thai Visiting Scholars**
- **Foreign Language Teaching Assistant**

Tacit knowledge

เด็ก/ผู้ใหญ่ฟูลไบรท์
ไทยและอเมริกัน

- การใช้ภาษาไทย/อังกฤษ
- วัฒนธรรมไทย/ อเมริกัน
- การแนะแนวการศึกษา/ วิจัย/ วิธีคิด

~~อังกฤษ~~

ฟูลไบรท์

คิดสนุก
ย้อนศร

ฟูล
ไบรท์

คิดใจ
ติดตาม
คิดหัว

ฟูลไบรท์

โซนแสน
สบายใจ

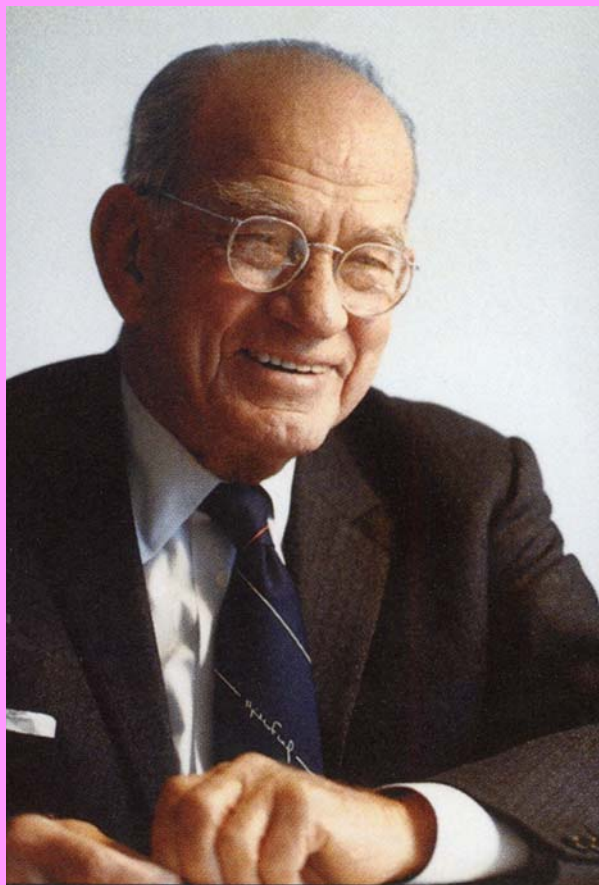

Thailand - U.S. Educational Foundation

www.fulbrightthai.org

tusef@fulbrightthai.org

If we are faithful to our own values, while following an intelligent, courageous, and consistent line of policy, we are likely to find a high measure of the support we seek abroad. But if we fail our own values and ideals, ultimately we shall have failed ourselves. (Senate address, 29 June 1961)

ช่วงอภิปราย

วัฒนธรรมและความหลากหลาย : ฉายภาพความงดงามและความภูมิใจ

พรทิพย์ กาญจนะนิตย์¹

ผู้อำนวยการบริหาร

มูลนิธิการศึกษาไทย-อเมริกัน (ฟูลไบรท์)

เสียงเพลงพื้นเมืองที่เริ่มต้นขับร้องขึ้นเพื่อเป็นการอุ่นเครื่องและแสดงถึงเอกลักษณ์ของชนพื้นเมืองฮาวาย ก่อนนำเข้าสู่การบรรยายในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับ “ความหลากหลายของอุดมศึกษา”² โดย Manulani Aluli Meyer อาจารย์จากมหาวิทยาลัยฮาวายที่ Hilo Meyer เป็นหนึ่งในวิทยากรผู้บรรยายจากฮาวาย ประเทศสหรัฐอเมริกา แม้ว่าผู้ฟังส่วนใหญ่อาจจะไม่สามารถเข้าใจว่าเนื้อหาของเพลงหมายถึงอะไร แต่น้ำเสียงที่อ่อนหวาน ซึ่งเต็มไปด้วยความสม่ำเสมอในจังหวะจะโคน เชิญชวนให้ตั้งใจฟังว่า บทต่อไปจะเป็นอย่างไร

ผู้เขียนตั้งใจเข้าฟังเป็นพิเศษเพราะเห็นว่า ฟูลไบรท์เน้นเรื่องการเรียนรู้และแลกเปลี่ยนทางวิชาการที่มุ่งให้ผู้เชี่ยวชาญและนักวิจัยสามารถสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมระหว่างไทยและสหรัฐอเมริกาเพื่อสร้างความเข้าใจต่อกัน ประกอบกับได้ทราบว่ายูเนสโกกำลังหาวิธีของประเทศสมาชิกเพื่อให้เห็นชอบร่างอนุสัญญาว่าด้วยการพิทักษ์รักษาความหลากหลายในเนื้อหาสาระทางวัฒนธรรมและการแสดงออกทางศิลปะ ซึ่งทำให้ ‘โปรท’ ความสนใจส่วนตัวและส่วนที่จะเกี่ยวข้องตรงกับงานฟูลไบรท์ทีเดียว

เราให้ความหมายของ “ความหลากหลายของอุดมศึกษา” อย่างไร

โดยปกติเมื่อพูดถึงคำว่า “ความหลากหลายของอุดมศึกษา (Diversity)” เรามักจะนึกถึงความแตกต่างในเรื่องของระบบการจัดการที่อาจมีรูปแบบและกลไกเฉพาะสำหรับการับการศึกษาแต่ละแห่งหรือประเภท ไม่บ่อยนักที่เราจะพินิจพิเคราะห์ลงไปในเชิงลึกถึงองค์ประกอบของผู้คนที่อยู่ในแต่ละองค์กร ซึ่งอาจมีความแตกต่างทางวัฒนธรรม และควรจะได้พิจารณาให้ความสำคัญอย่างมาก

Meyer บรรยายในเชิงปรัชญาถึงความสำคัญของวัฒนธรรมที่เชื่อมโยงกับชีวิตกับเรื่องคุณภาพและการประกันคุณภาพ ซึ่งปกติมักจะมองในรูปของสิ่งที่วัดได้ แต่สิ่งที่ Meyer นำเสนอนั้นเป็น

¹ ผู้เขียนขอขอบคุณคุณวรารัตน์ ธรรมเสวีโร และคุณกัญญา ดอกเขียว ที่ช่วยอ่านต้นฉบับและให้คำแนะนำในการปรับแก้ ทำให้บทความนี้มีความชัดเจนและอ่านเข้าใจยิ่งขึ้น

² บรรยายในการประชุม International Network of Quality Assurance Agencies in Quality Assurance (INQAHE) ซึ่งเป็นเครือข่ายของหน่วยงานประกันคุณภาพที่เกี่ยวกับการประกันคุณภาพซึ่งจะจัดประชุมใหญ่ทุก 2 ปี โดยปีนี้จัดที่ประเทศนิวซีแลนด์ ในหัวข้อ “Quality Assurance and Diversity” ในระหว่างวันที่ 30 มีนาคม – 1 เมษายน 2547 มีผู้เข้าร่วมประมาณ จำนวน 250 คน มาจาก 58 ประเทศทั่วโลก

สิ่งที่ผมองไม่เห็น แต่สัมผัสได้จากความรู้สึกตัวการได้รับประสบการณ์และสร้างความเข้าใจ และยิ่งกล่าวไว้ว่า เราจะสามารถการันตีว่ามีการประกันคุณภาพได้ ก็ต่อเมื่อคนในวัฒนธรรมที่มีรูปแบบเฉพาะของแหล่งนั้นๆ เผยให้เห็นชัดว่า เขาประสงค์จะให้ผู้คนจากวัฒนธรรมอื่นๆ ได้เข้าถึงวัฒนธรรมนั้นๆ ในลักษณะใด

ผู้บรรยายยังได้กล่าวถึง The World Indigenous Nations Higher Education Consortium (WINEC) ซึ่งจัดตั้งขึ้นโดยการรวมตัวกันของชนพื้นเมืองของโลกเพื่อให้เกิดพลังร่วมในการกำหนดวิถีของตนเองโดยการกำกับกับการอุดมศึกษา การรวมตัวนี้จะปกป้องและหนุนนำ 3 เรื่องหลักคือ ภาษา วัฒนธรรม ความเชื่อด้านจิตวิญญาณ

จุดสำคัญที่ผู้เขียนเองต้องการจะเน้นย้ำในเรื่องของวัฒนธรรมตรงกับสิ่งที่ Meyer สื่อออกมาอย่างชัดเจนคือ “หลักการสำคัญของวัฒนธรรมคือการไม่นำวัฒนธรรมของตนไปยึดเยียดเพื่อให้วัฒนธรรมของผู้หนึ่งรับตาม” (*... not impose one culture to another*) ซึ่งทำให้ผู้เขียนรู้สึกถึงความยิ่งใหญ่ของความรู้สึกของชนชาติหนึ่ง ๆ ไม่ว่าจะเป็นชาติใหญ่หรือเล็ก ชนกลุ่มน้อยหรือชนพื้นเมือง ในส่วนใด ๆ ของโลกที่จะสามารถซึมซับความภูมิใจในวัฒนธรรมของตน เข้าใจและเข้าถึงแก่นของวัฒนธรรมจนสามารถที่จะสื่อและสะท้อนให้ผู้คนต่างวัฒนธรรมได้เรียนรู้ เข้าใจ และซาบซึ้งกับวัฒนธรรมของตนไปด้วย

เข่าวันนั้น จึงทำให้ผู้เขียนสรุปประเด็นการเรียนรู้ของตนเองใน 2 เรื่อง ที่เกี่ยวข้องกับการทำงานและความสนใจ คือ คุณค่าของวัฒนธรรมกับงานที่หลากหลายของฟูลไบรท์ และนัยที่เกี่ยวข้องกับสถาบันอุดมศึกษาของไทย

คุณค่าของวัฒนธรรมและฟูลไบรท์ : คุณค่าของความป็นตนเอง

เป็นที่ทราบกันว่า ฟูลไบรท์นั้นส่งเสริมการแลกเปลี่ยนวิชาการเพื่อทำให้เกิดความเข้าใจอันดีระหว่างประชาชนชาวไทยและสหรัฐอเมริกา ผู้รับทุนฟูลไบรท์จะได้รับโอกาสนี้ในการทำงานร่วมกับผู้เชี่ยวชาญและนักวิจัยของอีกประเทศเป็นระยะหนึ่งตั้งแต่ 2 สัปดาห์ — 3 ปี ตามโปรแกรมต่าง ๆ ที่จัดโดยมูลนิธิการศึกษาไทย-อเมริกัน การแลกเปลี่ยนทางวิชาการโดยอาศัยความรู้ความเชี่ยวชาญในศาสตร์เฉพาะทางและความสนใจของผู้เข้าร่วมโครงการที่จะแลกเปลี่ยนมายังได้ทุนฟูลไบรท์ เป็นกลไกในการเริ่มสร้างความสัมพันธ์ซึ่งกันไปตามความเชื่อที่มั่นคงของวุฒิสมัชชา เจ วิลเลียม ฟูลไบรท์ ซึ่งได้รับการแต่งตั้งจากการเป็นนักเรียนทุนไปศึกษาในประเทศอังกฤษภายใต้ทุนไรต (Rhode Scholarship)

การได้มีโอกาสอยู่ในอีกประเทศจึงเป็นการเปิดทางให้ผู้รับทุนได้ใช้ชีวิตอยู่ในประเทศต่างแดนอย่างมีจุดหมายชัดเจน 2 ประการ คือ 1) การใช้ความรู้ความสามารถให้เป็นประโยชน์ต่อวงการวิชาการโดยเฉพาะอย่างยิ่งการศึกษาในระดับอุดมศึกษา และ 2) การเปิดใจให้เรียนรู้ภาษาและวัฒนธรรมของอีกประเทศ

สิ่งสำคัญอีกอย่างหนึ่งที่ผู้รับทุนฟูลไบรท์หลายคนแสดงความคิดเห็นต่อการคือการรู้จักตนเอง ซาบซึ้งและภูมิใจในประเทศและวัฒนธรรมของตนเพิ่มขึ้น เพราะในขณะที่เราเรียนรู้

เกี่ยวกับประเทศอื่น เราเริ่มย้อนมองตนเองและเข้าใจชัดเจนขึ้นว่า ตนมีความคิดที่อาจจะเหมือนหรือต่างจากคนในอีกประเทศที่มีความแตกต่างทางเชื้อชาติ ศาสนา และวัฒนธรรมของตนหรือไม่อย่างไร หรือมีกันนั้น ก็จะเริ่มเข้าใจตนเองในมุมมองใหม่ และมองเห็นคุณค่าของวัฒนธรรมของตนมากขึ้น **‘คนฟูตไบรท์’** จึงได้ประโยชน์ในเชิงวัฒนธรรมที่เดียวสองด้าน ทั้งการเรียนรู้และทำความเข้าใจกับวัฒนธรรมของตนและวัฒนธรรมของผู้อื่นได้ชัดขึ้น

ในสังคมยุคโลกาภิวัตน์ นักวิจัยรุ่นใหม่ของฟูตไบรท์ที่เป็นลูกหลานของคนไทยในสหรัฐอเมริกา เป็นตัวอย่างหนึ่งให้เห็นชัดถึงความแตกต่างทางวัฒนธรรม นักวิจัยเหล่านี้ เกิดและเติบโตในสหรัฐอเมริกา เมื่อเดินทางมาทำวิจัยในประเทศไทยทำให้ได้รู้จักตนเองมากขึ้นว่า อาจต้องทำความเข้าใจวัฒนธรรมไทยให้มากกว่าที่เคยคิดไว้ และพิจารณาหา ‘จุดสมดุล’ ของชีวิตตนเองเมื่ออยู่ในแต่ละวัฒนธรรม

แม้จะดูเหมือนว่า โลกาภิวัตน์จะมีส่วนผลักดันให้เกิดความกลมกลืนด้วยสังคมโลกในระดับหนึ่ง แต่หากพิจารณาให้ลึกซึ้งแล้ว เราน่าจะได้พบความซับซ้อนบนความหลากหลายทางวัฒนธรรมจากการเคลื่อนย้ายของผู้คน ความสนใจที่จะเรียนรู้โลกกว้างด้วยการเดินทางท่องเที่ยว รวมทั้งจากความเปิดกว้างของคนที่จะแต่งงานข้ามชาติมากขึ้นในอนาคต โลกจะประกอบไปด้วยประชากรที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมมากขึ้นเรื่อย ๆ และน่าจะรวดเร็วเกินคาดคิดด้วย

ในความเป็นฟูตไบรท์ที่เน้นความสัมพันธ์ระหว่าง ไทย-สหรัฐอเมริกา ซึ่งต้องคำนึงถึงความหลากหลาย ไม่เพียงแต่คนไทยและอเมริกัน แต่อาจหมายถึงการแบ่งกลุ่มอย่างหลวมๆ 4 กลุ่มคือ คนไทย คนอเมริกัน คนไทย-อเมริกันและคนอเมริกัน-ไทย และหากจะพิจารณาเจาะจงลงไปอีก ก็อาจกำหนดได้ด้วย ‘สภาพภูมิศาสตร์’ ได้อีกชั้นหนึ่งตามภาคต่างๆของทั้ง 2 ประเทศ เพียงเท่านั้นก็จะได้เห็นถึงความซับซ้อนและมิติทางวัฒนธรรมที่เราอาจไม่เคยได้ใส่ใจอย่างจริงจังมาก่อน

ฟูตไบรท์เป็นส่วนหนึ่งของประชาคมโลกที่สร้างสรรค์คุณค่าของวัฒนธรรมระหว่างกันได้อย่างมีค่า ซึ่งรวมถึงการอยู่ร่วมกันของคนต่างชาติต่างภาษาได้อย่างราบรื่นกลมเกลียวและมีความสุขมากขึ้น การบรรยายของ Meyer ผู้จุดเล็ก ๆ ของฟูตไบรท์จึงคล้ายกันตรงที่ทั้ง 2 เรื่องเป็นกลไกที่ **“เล็กแต่สำคัญ”** ต่อการจุดประกายความคิดและการสร้างความมั่นคงทางวัฒนธรรมและความมีอารยะของมนุษยชาติอย่างคาดไม่ถึง

ความหลากหลายทางวัฒนธรรมของสถาบันอุดมศึกษา

โลกปัจจุบันและอนาคตจะยิ่งเล็กลง เพราะคนสามารถไปมาหาสู่กันและติดต่อสื่อสารได้อย่างสะดวกมากขึ้น บุคคลที่อยู่ในแวดวงการอุดมศึกษาจึงต้องเตรียมพร้อมที่จะพบกับความท้าทายมากขึ้นอีกหลายเท่าทวีคูณ

จุดแข็งที่สะท้อนถึงความมีวัฒนธรรมของชนชาวไทยได้เป็นอย่างดีตั้งแต่อดีตคือ คนไทยเป็นผู้รักสันติและโอบอ้อมอารี สามารถจะอยู่ร่วมกับผู้เข้ามาอาศัยในประเทศได้อย่างกลมกลืนและกลมเกลียวกัน อย่างไรก็ดี ในอีกด้านหนึ่ง เราอาจยังไม่ได้นำประโยชน์ของความหลากหลายทางวัฒนธรรมมาเอื้อต่อการศึกษาอย่างเต็มที่

ในการบริหารจัดการระบบอุดมศึกษาที่ทันสมัย หลักการสำคัญ 3 ประการที่เน้นเสมอคือ ความเป็นอิสระของสถาบันอุดมศึกษา ความมีเสรีภาพทางวิชาการ และความหลากหลายของสถาบันอุดมศึกษา แต่คำว่า “ความหลากหลาย” นี้ยังอาจไม่ได้พิจารณาลงไปในมิติของวัฒนธรรมมากนัก จึงควรที่สถาบันอุดมศึกษาจะได้พิจารณาพัฒนาระบบและกลไกด้านการประกันคุณภาพภายในของตน “ความหลากหลาย” โดยจะลึกถึงแก่นให้มากขึ้น

เมื่อคำนึงถึงมิติของความหลากหลายทางวัฒนธรรมให้มากขึ้น ในแต่ละสถาบันจำเป็นต้องสร้างให้เกิดความรู้ความเข้าใจร่วมกันเพื่อเป็นฐานหลักที่มั่นคงโดยเสริมสร้างจากประวัติศาสตร์ความเป็นมา ปรัชญาแนวคิด และวัฒนธรรมของสถาบัน และที่แน่ชัดที่สุดก็คือ การส่งเสริมและการถ่ายทอดวัฒนธรรมที่สืบทอดกันมาซึ่งทำให้สร้างความภาคภูมิใจร่วมกันในสถาบัน ความแตกต่างที่มีความโดดเด่นอันเป็นเอกลักษณ์ที่ไม่สามารถจะลอกเลียนแบบได้ แม้จะมีความพยายามดำเนินงานแบบ “ถ่ายสำเนา” ก็ตาม สถาบันอุดมศึกษาจึงควรศึกษาค้นคว้าที่มีอยู่ในแต่ละสถาบัน และหนุนให้ปรากฏอย่างเด่นชัดในปรัชญาและแนวทางการดำเนินงานของตนอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งส่งเสริมการสืบทอดต่อเพื่อให้เป็นเอกลักษณ์ที่ชัดเจน สถาบันยังเฝ้าระวังภัยที่จะมีประวัติศาสตร์ มีการส่งเสริมวัฒนธรรมและมีแนวปฏิบัติที่ทำงานที่สมควรสืบทอดต่ออนุชนรุ่นหลัง

สำหรับบุคคลในแวดวงอุดมศึกษา นอกจากมิติทางวัฒนธรรมที่แสดงถึงฐานรากทางประวัติศาสตร์ของความเป็นสถาบันแล้ว ผู้ที่อยู่ในสถาบันตั้งแต่ผู้บริหารระดับสูง คณาจารย์และบุคลากรทุกระดับแบบอย่างที่ดีด้วยการตระหนักถึงและได้ให้ความสำคัญต่อความหลากหลายทางวัฒนธรรมมากน้อยเพียงใด ได้สื่อสารและสนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกันนักศึกษาตลอดจนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่นๆ เช่น ชุมชนโดยรอบของสถาบัน กลุ่มผู้จ้างงานของนักศึกษาในปัจจุบันและอนาคต ฯลฯ ด้วยความเข้าใจและการเคารพความแตกต่างในลักษณะใด และ ในระดับใด

ในการเรียนการสอน เราน่าจะคำนึงถึงกลุ่มนักศึกษาที่มาจากจังหวัดต่างๆ ให้มากขึ้นกว่าที่เป็น เพราะแม้ทุกคนจะพูดได้เต็มปากว่าเป็นคนไทยเต็มร้อย แต่อาจได้รับการส่งเสริมเรื่องวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน เราได้เรียนรู้ร่วมกันจากความหลากหลายของนักศึกษาเล็กน้อยเพียงใดเมื่อมีการแสดงความคิดเห็น ที่จะทำให้ได้รับมุมมองของแต่ละคนที่อาจจะเหมือนหรือแตกต่าง แต่มีนัยทำให้ประโยชน์ต่อการได้รับความคิดใหม่ๆ ที่อาจนำไปสู่ การขยายกรอบการเรียนรู้ที่กว้างขึ้น ทางเลือกที่มากขึ้น หรือการสร้างสรรค์เชิงนวัตกรรมที่ง่ายขึ้น

ยิ่งประเทศไทยต้องการจะพัฒนาความเป็นนานาชาติ โดยให้นักศึกษาจากต่างชาติเข้ามาศึกษาในหลักสูตรนานาชาติและหลักสูตรปกติเพิ่มขึ้น สถาบันอุดมศึกษาจึงจำเป็นต้องตระหนักถึงความสำคัญของความแตกต่างและความต้องการของกลุ่มที่อาจไม่เหมือนกัน และการใช้ความแตกต่างนี้เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาองค์ความรู้ การเรียนการสอนและการเรียนรู้ของนักศึกษาโดยรวม ซึ่งจะทำให้การจัดการบริการทางการศึกษาเป็นไปอย่างมีคุณภาพ เนื่องจากจะสามารถตอบสนองต่อกลุ่มต่างๆ ที่หลากหลายได้ดีขึ้นและที่สำคัญ จะเอื้อต่อการเตรียมคนให้พร้อมอยู่ในโลกแห่งความหลากหลายได้อย่างมั่นใจ

ชุมชนวัฒนธรรมของไทย ให้ความเคารพวัฒนธรรมของผู้อื่น คือจุดยืนแห่งความภาคภูมิใจ

อีกขั้นของการอุทิศประกายความคิด

ข้ามไปอีกขั้นโดยนำความหมายของคำว่า ความหลากหลาย ของเกณต์บัลดิริจ (เกณต์ คุณภาพการศึกษาเพื่อผลการดำเนินงานที่เป็นเลิศซึ่งสามารถศึกษาได้จาก www.baldrige.nist.gov) มาพิจารณา คำว่า ความหลากหลาย หมายถึง “การให้คุณค่าและการใช้ประโยชน์จากความแตกต่างของแต่ละคน ความแตกต่างนี้ครอบคลุมตัวแปรหลายอย่าง ซึ่งรวมถึง เชื้อชาติ ศาสนา สีดผิว เพศ ประเทศที่เป็นถิ่นเกิด ความพิการ การเลือกความพึงพอใจในการระบบเพศ อายุ การศึกษา ถิ่นที่อยู่ตามภูมิศาสตร์ และทักษะ ทั้งยังหมายถึงถึง ความแตกต่างทางความคิด สาขาวิชา และมุมมอง”

เมื่อคำนึงถึงความหลากหลายตามคำจำกัดความนี้แล้ว นัยที่มีและที่จะส่งผลกระทบต่อการศึกษาจึงเป็นเรื่องที่น่าคิดและน่าอภิรายต่ออย่างยิ่ง โดยเฉพาะการต่อ ยอดความคิดจากการทำความเข้าใจถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรม ผู้ความหลากหลายที่เป็นภาพกว้างซึ่งจะเป็นผลดีต่อการพัฒนาความสามารถของเราในการจัดการความแตกต่างเพื่อการเรียนรู้และการอยู่ร่วมกันอย่างมีคุณภาพในโลกแห่งการแข่งขันที่ทวีความรุนแรงยิ่งขึ้นในอนาคต

ยังท้าทายให้คิดและทำอีกมากค่ะ

ขอเขียนทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษเรื่องที่น่าเสนอโดยมูลนิธิการศึกษาไทย-อเมริกัน (ฟูลไบรท์) ผู้สนใจสามารถนำไปใช้ประโยชน์ต่อการเรียนการสอนและกิจการทางการศึกษาที่เกี่ยวข้องได้โดยขอความกรุณาอ้างอิงแหล่งที่มาให้ชัดเจนด้วย

All the Thai and English articles written and posted by the Thailand -U.S. Educational Foundation (Fulbright) could be used to benefit the academic community. Please give appropriate credit to the author(s) and the Foundation.

เรื่องเบา ๆ ท้ายเล่ม
มองย้อนศร ตอน ฝรั่ง

พรทิพย์ กาญจนะนิต
ผู้อำนวยการบริหาร
มูลนิธิการศึกษาไทย-อเมริกัน

เวลาเราพูดภาษาต่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ภาษาอังกฤษเจ้าเก่า สมองและร่างกาย (โดยเฉพาะมือ) อยู่ในความพร้อมที่จะอยู่ใน **อาการเกร็ง** ตลอดเวลา

เราจึงมักจะปล่อยให้ตัวเองว่า ‘กินไม่ได้’ ภาษาของเราเนี่ย! แต่ถามเราจะไม่ค่อยคิดย้อนกลับมาว่า คนทุกชาติทุกภาษาก็มักจะเกิดอาการคล้ายคลึงกับเรา ซึ่งเป็นอาการที่ไม่สามารถจะเก็บไว้เป็นเอกลักษณ์ของชาติได้หรอกนะ

ชาวอเมริกันที่มาแลกเปลี่ยนภายใต้โปรแกรมฟูลไบรท์ที่ได้ชื่อว่าเป็นผู้ที่พร้อมจะเข้าใจ ชื่นชมรับภาษาและวัฒนธรรมไทย ก็มีความรู้สึกไม่ต่างจากนั้นนัก กลุ่มที่มาร่วมโครงการหลังจากจบปริญญาตรี/โท แล้วเข้ามาเรียนในมหาวิทยาลัย หรือผู้ที่มาทำวิจัยระดับปริญญาเอก¹ ต่างก็เตรียมความพร้อมด้านภาษาระดับหนึ่ง (ที่มากกว่าคำว่า “สวัสดีค่ะ” และ “ขอบคุณค่ะ”) แต่การเรียนภาษาที่ได้ผลที่สุด ก็คงไม่พ้นการอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ต้องใช้ภาษานั้น ๆ อย่างเต็มที่ พวกเราจึงมีโอกาสที่ให้เห็น **อาการเกร็ง** ของชาวอเมริกัน (ที่เราหลายคนซึ่งทุกทศวรรษมากับการพูดภาษาอังกฤษแบบยืมเล็ก ๆ และอาจคิดว่า ‘นั่นแน่ ฝรั่งก็มีพฤติกรรมแบบนี้ไปเหมือนกัน’

เกร็ดเล็ก ๆ ของการเรียนภาษาไทยในอเมริกาคงคล้าย ๆ กันกับเวลาคนไทยเรียนภาษาอังกฤษในไทย ‘ยังงี้ยังงั้นเรียนรู้อยู่ในตำราที่ไม่ได้ฝึกซึ่ง แถมเรียนรู้ออกจากสื่อต่าง ๆ หรือได้มีโอกาสพูดคุยกับฝรั่งบางคน ๆ ครึ่ง’

ลองคิดย้อนศรแล้วจะเห็นใจชาวต่างชาติที่ต้องมาหัดพูดภาษาไทยเสียละ คิดถึงชาวอเมริกันแล้ว ยังมีสิ่งแวดล้อมที่เป็น “ภาษาไทย” ยากยิ่งกว่าเราเข้าไปอีก พอมาถึงบ้านเราแล้วต้องแสดงฝีมือการพูดภาษาไทย จึงเกิดอาการ “งง” เป็นไปทั่วแตก ไปหลาย ๆ เรื่องทีเดียว

ตัวอย่างการพูดถึงตัวเลขที่นักศึกษาวชาวอเมริกันชื่อ “เลสลี” เล่าให้ฟัง ก็ทำให้ได้ข้อคิดในการเรียนภาษาทันทีที่ “เลสลี” มาทำวิจัยในประเทศไทย ขนวดเธอได้เรียนภาษาไทยมาก่อนล่วงหน้าละ เลสลีเล่าว่า วันหนึ่งเธอพบกับพนักงานที่จัดส่งน้ำดื่มไปยังที่พักของเธอ เลสลีซึ่งเป็นคนชอบฝึกพูดภาษาไทย (เป็นคุณสมบัติที่ดีของการเรียนภาษาละนะ) ถามพนักงานว่า “จะไปส่งน้ำที่ห้องไหนคะ” คำตอบก็คือ “ยิบหก” เลสลีพูดว่า เธอจะไปเลย เพราะไม่เข้าใจว่าพูดว่าอะไร ต้องถามและเห็นพนักงานเข้าไปยังหมายเลขห้อง ถึงร้อง ‘อ้อ’ ก็อยู่ที่อเมริกา ครูที่โรงเรียนเคยสอนให้ออกเสียงชัด ๆ ว่า “ยิบหก” เนี่ย.....

เห็นมัยละ การเรียนภาษาต่างประเทศไม่ใช่เรื่องง่าย การจะให้การสอนอย่างละเอียดถึงวิธีออกเสียงที่ใช้ในชีวิตจริงทุก ๆ อย่างทุก ๆ เรื่องที่อาจจะมีความแตกต่างไปตามภาคและ

¹ American Student / Researcher Program หรือ Doctoral Degree Research Abroad Awards

ห้องดินอีก คงไม่ใช่เรื่องง่าย ทั้งยังไม่สามารถจะเรียนแล้วนำไปใช้ได้เร็ววัน การอยู่ในประเทศที่ใช้ภาษาที่เราต้องการจะฝึกปรือ จึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง ที่ได้เรียนรู้ในสถานการณ์จริง พร้อมไปกับการฝึก “ง” อีกบ่อย ๆ ดังนั้น ในครั้งต่อไปเมื่อเราพูดภาษาอังกฤษ เราก็น่าจะยอม ‘ง’ และ ‘เกร็ง’ แต่อย่าได้ ‘กังวล’ เกินไป มันเป็นเรื่องธรรมดาอย่างนี้เองแหละค่ะ

มองเขาแล้วมองเราตอนเรียนและพูดภาษาอังกฤษ เราจะพบว่า “เหมือนรู้แล้วทั้งนั้นแหละ” ฝรั่งอาจจะเสียเปรียบกว่าเราเสียด้วยซ้ำ ตรงที่สิ่งแวดล้อมของเขาไม่ได้มี “ภาษาไทย” เข้ากัปรอบตัวของเราทำให้เราสามารถได้อยู่กับการใช้ภาษาอังกฤษมากกว่า จุดที่แตกต่างอาจเป็นตรงที่ “ความกล้า” ในการแสดงออก โดยไม่กลัวผิดจน ‘ปิดปาก’ มากกว่า แต่อย่าคิดว่าเวลาพูดผิดแล้วฝรั่งจะรู้สึกเฉย ๆ นะคะ “เลสลี” เล่าว่าเค้าก็แอบเขินหัวตัวเองว่า ‘แม่! ง่าย ๆ แต่ทำไม่ถึงฟังไม่เข้าใจเลย’ เหมือนกัน

โอบอ้อมอารีแบบไทย ๆ ใช่ว่าจะถูกใจฝรั่งไปทุกอย่าง

จิตติวรรณ เลิศปิยะ
เจ้าหน้าที่ฝ่ายผู้รับทุนชาวไทย
มูลนิธิการศึกษาไทย-อเมริกัน

ดูเหมือนเป็นเรื่องที่แสนจะธรรมดาสำหรับเราชาวไทยไปเสียแล้วเวลาได้ยินชาวต่างชาติบอกเล่าถึงความซาบซึ้งใจต่อความโอบอ้อมอารีหรือความมีน้ำใจของคนไทยและคุณค่าของวัฒนธรรมไทย แต่....หากมีใครบอกเราว่าในอีกด้านหนึ่ง ยังมีอีกหลายเรื่องที่เราต้องมองว่า สิ่งที่คุณไทยแสดงออกนั้น บางครั้งอาจทำให้เขารู้สึกอึดอัดอยู่ไม่น้อย

ไม่ต้องแปลกใจหรอกค่ะ มันเป็นไปได้และเกิดขึ้นอยู่บ่อยครั้งทีเดียว แม้แต่ในครอบครัวที่ฟูฟุดไปรท์แห่งนี้ก็ตาม

“เขาพยายามที่จะดูแลฉันมากเกินไป จนฉันแทบจะไม่มีความเป็นส่วนตัวเลย” คำบอกเล่าผ่านตัวหนังสือของผู้รับทุนชาวอเมริกันคนหนึ่งให้ขลุ่ยลูกกับเรา เธอคนนี้ได้รับมอบหมายให้ทำงานร่วมกับอาจารย์ชาวไทยในสถาบันการศึกษาแห่งหนึ่งในต่างจังหวัด

เวลากว่าหนึ่งเดือนที่ฟังดูแล้วอาจเป็นเพียงระยะเวลาสั้นๆ แต่สำหรับเธอคนหนึ่งที่แสนซนชาวอเมริกันจากรัฐที่อยู่ทางตะวันตกของสหรัฐอเมริกาแล้ว เธอเถอะว่าช่วงเวลานี้หนักหน่วงที่จะทำให้เธอเขียนเล่าความรู้สึกทางดีและที่หงุดหงิดใจมาให้เราได้อ่านกันได้เป็นหน้า ๆ เลยทีเดียว

เรื่องราวความลำบากในการปรับตัวให้เข้าวัฒนธรรมไทยของเธอ เริ่มต้นจากความรู้สึกที่ว่าอาจารย์ที่เธอร่วมงานด้วยพยายามเกินไปที่จะดูแลเธอ โดยไม่ปล่อยให้เธอทำอะไรด้วยตัวเองหรือมีเวลาเป็นส่วนตัวบ้าง แหม่นอนว่า ภาษาอังกฤษเป็นอุปสรรคที่สำคัญอย่างหนึ่งที่ขวางกั้นการทำงานเข้าใจของ

ทั้งสองฝ่าย แต่ก็คงปฏิเสธไม่ได้ว่า งานนี้เราเห็นกันชัด ๆ ว่า ทั้งความเป็นไทยที่เข้มข้นและความเป็นอเมริกันสุดโต่งมีอกนอกมาทำหน้าที่ของมันอย่างเต็มที่

ในขณะที่อาจารย์เจ้าบ้านให้การดูแลแขกชาวอเมริกันผู้ซึ่งมาเยือนประเทศไทยเป็นครั้งแรก รู้สึกอบอุ่นเหมือนอยู่บ้าน สวามันแดนลุงแซมของเรากลับต้องการมีเวลาเป็นตัวของตัวเองอย่างชัดเจน เพราะเธอพร้อมที่จะไปไหนมาไหนหรือทำอะไรด้วยตัวเองเหมือนที่ทำได้โดยตลอดเมื่ออยู่ที่ประเทศของเธอ ขอยายนิดหนึ่งว่า การทำอะไรด้วยตัวเองคือ การทำอะไรคนเดียวโดยไม่ต้องมีใครตามมาเป็นเพื่อน หรือโทรตาม แค่นี้ทำให้ผมพอเห็นแล้วว่าชีวิตกว่าหนึ่งเดือนของเธอจะสนุกสนานอลเวงแค่ไหน

เพียงสิบดาร์แรก เธอเขียนมาบอกกับเราเต็มหน้ากระดาษ A4 ว่าโปรแกรมแนมียัดตั้งแต่เช้าจรดเย็นนั้นไม่มีปัญหา เพราะตั้งใจจะมาร่วมมือและเรียนรู้จากอาจารย์ชาวไทย แต่ที่มีปัญหาก็คือ การที่ต้องทานอาหารร่วมกันทุกมื้อ ทั้งยังมีคนมาอยู่เป็นเพื่อนคุยที่บ้านจนมีค่าทุกวัน จนเธอ(เจ้าตัวย่อม)ลืมเรื่องการไปไหนมาไหนคนเดียวได้เลย เหตุผลที่เด็ดคือ มันอันตรายเกินไปสำหรับฝรั่งที่มาอยู่เมืองไทยเป็นครั้งแรก โดยเฉพาะผู้หญิงยิ่งไม่ควรจะไปไหนมาไหนคนเดียว เรื่องหลังนี้ยังเป็นเรื่องที่สาวฝรั่งรับไม่ได้เข้าไปใหญ่ ไม่ว่าเธอจะพยายามอธิบายแค่ไหนว่า เธอสามารถอยู่คนเดียวได้ และขอเวลาเธออยู่คนเดียวบ้าง อาจารย์ชาวไทยที่แสนดีของเรา ก็ยังคงทำหน้าที่เจ้าบ้านที่แสนดีเหมือนเดิม ไม่เปลี่ยนแปลง โดยการตามดูแลเธอไปทุกที่ ทุกวัน และอาจเป็นทุกชั่วโมงถ้าทำได้

ผู้รับทุนสาวของเราต้องออกตัวขอโทษขอโพยกับเราเป็นการใหญ่ เพราะเริ่มจะรู้สึกว่าความพยายามที่จะทำให้เกิดความสัมพันธ์กับอาจารย์เจ้าภาพนั้น เริ่มกลายเป็นการพูดที่ตรงจนเกินไป ซึ่งเธอเองก็ไม่แน่ใจว่าในสังคมไทยนั้น เป็นเรื่องที่ไมเหมาะสมหรือไม่ เมื่อดูจากสภาพการณ์แล้ว ในฐานะที่เราทำหน้าที่ประสานงาน และเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างผู้เข้าไปรวม เราจึงยืนยันให้เธอพูดกับอาจารย์เจ้าภาพให้ชัดเจนถึงความต้องการของเธอ และเสนอว่า เราเองจะโทรศัพท์ไปอธิบายให้ท่านเข้าใจถึงความแตกต่างทางวัฒนธรรมเรื่องนี้ เราจึงได้คุยย้ำให้อาจารย์เข้าใจว่า ผู้หญิงอเมริกันนะ เก่งจะตาย ไม่ต้องเป็นห่วงเลยนะละ เขาออกไปไหนก็ให้เขาไปเถอะ เขาดูแลตัวเองได้ และไม่ต้องกลัวเขาเหงาหรือคิดถึงบ้านหรอก เขาอยู่ได้

อีกเรื่องหนึ่งที่น่าขำแถมน่ารักก็คือ ความที่อาจารย์ชาวไทยของเราเป็นคนพูดน้อย แต่ก็อยากจะทำอะไรต่างชาติของตัวเองเสียเหลือเกิน บางครั้งก็สร้างความงุนงงให้สาวน้อยของเราเพิ่มขึ้น เรื่องมีอยู่ว่า เช้าวันหนึ่ง อาจารย์เจ้าภาพประจำท่านนี้ขับรถมารับแยกต่างเมืองที่บ้านพัก ท่านเรียกให้แขกของท่านขึ้นรถโดยที่ไม่พูดพร่ำทำเพลงอะไรสักอย่างว่าจะไปทำอะไรหรือไปไหน ถามอะไรก็ไม่พูด บอกแต่ให้ขึ้นรถ ข้างสาวน้อยของเราก็ไม่กล้าปฏิเสธ เอ้า! ขึ้นกันขึ้น พอขับรถไปได้สักประมาณเกือบชั่วโมง ก็ยังไม่มีแว้วว่าอาจารย์จะจอด ถามก็ไม่ตอบว่าจะไปไหน บอกแต่ว่าเดี๋ยวก็รู้สาวฝรั่งของเรา ถึงแม้จะกล้าหาญชาญชัยแค่ไหน ก็ชักจะเริ่มกลัว ครั้นจะบอกให้ออกรถก็กระไรอยู่ โชคยังดีที่รถจอดก่อนที่เธอจะหมดความอดทน สรุปแล้ว อาจารย์ต้องการพาเธอมานั่งรถเล่น ชม

บรรยายการรอบรู้เมืองที่เธอไปอยู่ แล้วจบลงด้วยอาหารไทยร้านอร่อยที่อยากจะให้เธอได้ลองชิมดู แล้วเอาแขกต่างชาติของเราล้นจนตัวโค้ง อาหารร้านอร่อยก็เลยกลายเป็นกร่อยไปโดยที่ไม่ได้ตั้งใจ

มองอีกด้านหนึ่ง ก็ยังมีอยู่บางเรื่องที่เราเอง ก็ยังอดหนักใจกับความคิดแบบอเมริกันไม่ได้ โดยเฉพาะในเรื่องความเป็นตัวของตัวเองและรักอิสระที่อาจจะดูเกินไปบ้าง เรื่องเกิดขึ้นตอน อาจารย์เจ้าภาพขออาสาที่จะขับรถไปส่งเธอถึงเชียงใหม่ หลังจากที่เราบอกว่าอยากเดินทางไปท่องเที่ยวชมความงดงามของภาคเหนือของไทยก่อนจะกลับบ้าน และแน่นอนว่าเธอต้องการไปตามลำพัง เราคาใจเกือบจะหนักว่าทั้งสองคนคงต้องใช้เวลาคู่กันมากกว่า 1 ครั้งแน่นอน กว่าจะเป็นอันตกลงว่าสาวน้อยของเราสามารถไปเชียงใหม่คนเดียวได้ สิ่งที่เราคิดว่า อาจจะดูเกินกว่าเหตุก็คือ การที่เธอปิดโทรศัพท์มือถือของเธอลงตลอดการเดินทาง เพียงเพื่อต้องการใช้เวลาส่วนตัวอย่างเต็มที่ ลองคิดดูสิว่าถ้ามีอะไรผิดปกติเกิดขึ้นกับเธอระหว่างการเดินทาง เราในฐานะผู้ดูแลความเป็นอยู่ของเธอในประเทศไทยจะช่วยเหลือเธอได้อย่างไร

เรื่องราวระหว่างผู้รับทุนชาวอเมริกันจากแดนลุงแซมกับอาจารย์พุดน้อยนี้เป็นกรณีตัวอย่างของความแตกต่างทางวัฒนธรรมที่น่าสนใจและนำมาปรับใช้เพื่อการพัฒนาโปรแกรมต่อไป สำหรับทั้งสองคน กว่าที่จะเข้าใจกันได้ เวลาที่ผ่านมาไปจนเกือบจะถึงเวลาที่อีกฝ่ายต้องกลับบ้าน อยากรู้ตาม พวกเราก็ยังดีใจที่เราได้มีส่วนช่วยเหลือให้เกิดมิตรภาพในท้ายที่สุด และแน่นอนว่ามิตรภาพระหว่างคนของทั้งสองประเทศคือเป้าหมายสูงสุดที่ฟูฟู้บปรารถนาก่อนไปให้ถึง แม้ว่าจะต้องเหงาหงุดเหงิกจนหน้าตาซีมกันบ้างก็ตาม

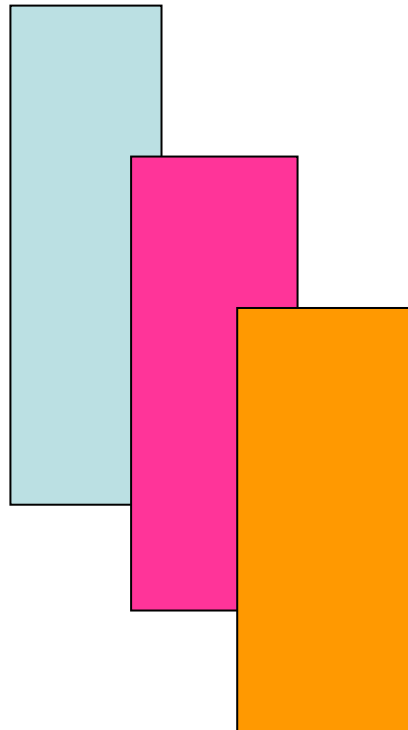
ผศ.ดร.เพียรศิริ วงศ์วิภานนท์
สถาบันภาษา
มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

EXIT TEST: DPUTEP

12 credits

FLEXIBILITY

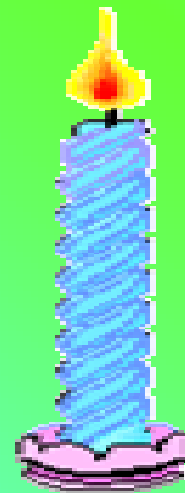

Student-centered

LANGUAGE LEARNING SKILLS

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้

การสอนภาษาอังกฤษ

อาจารย์อุบล ไชยชนะวงศ์
โรงเรียนชุมชนบ้านหายโศก
ต.หายโศก อ.พุทไธสง
จ.บุรีรัมย์

โรงเรียนชุมชนบ้านทรายโคก

ต.ทรายโคก อ.พทไธสง จ.บุรีรัมย์

พระพุทธรูปประจำโรงเรียน

